

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5-50
na mesec	1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v prilicih levo), telefon št. 34.

Izloži v vsak dan svojo izjavo in nedelje in praznike.

Inserati veljajo: petstopenjska peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Parle in zahvala vrsta 16 vin. Poslano vrsta 20 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6-50
na mesec	2-30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto	K 30—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravnistvo: Knaflova ulica št. 5 (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Diplomati.

Dunaj, 18. januarja.

Istočasno, ko postajajo vesti o odstopu zunanjega ministra vedno verjetnejše in so dnevi njegovega poslovanja odmerjeni le po tednih, izdiha v palači dunajske nunciature vatikanski poklicar monsignore Bavona.

Bolan in ozvoljen zapuščata grof Aehrenthal vodstvo avstrijske zunanje politike, v najuspešnejšem delu in tik pred velikimi uspehi umira od boleznih nenadoma zadet njegov največji nasprotnik Bavona.

Njegov največji nasprotnik, ki je bil iz Rima poslan, da z vsemi sredstvi streže nepriljubljenemu v Vatikanu sovražnemu diplomatu po življenju, da konteratira njegove akcije ter privede avstrijsko zunanjo politiko zopet na pota, ki vodijo k papežkim ciljem.

Po eklatu med grofom Aehrenthalom in prejšnjim papežkim nuncijem knezom Granito di Belmonte je nastalo med našim zunanjim uradom in rimsko kurijo napeto razmerje. Grof Aehrenthal si je upal pokazati, da ima tudi vmešavanje papeževega zaupnika v zadeve avstrijske politike gotove meje in prevleč sanguinični Belmonte je moral z Dunaja. Nunciatura je ostala dolge mesece opuščenata. Vatikan je izbral in iskal med svojimi diplomati najmožnejšega in z daljne Brazilijske je bil končno poklican monsignore Bavona, da vzame dunajske niti v svoje izkušene in spretno roke.

V teku malih tednov se je pokazalo, da je novi nuncij diplomat, kakor si boljše Vatikan ni mogel izbrati. Mojster v vseh umetnostih politične in osebne intrige, izvrstno izsoljen v praksi političnih akcij, neizbirčen v sredstvih, družabno velevzbran, realen v svojih načrtih je Bavona postal na Dunaju skoraj voditelj vseh nasprotnikov naše zunanje politike. Mogel je delati tem uspešnejše, ker so se njegovi nameri v mnogih važnih točkah in zlasti v »kolikor se tiče osebe grofa Aehrenthala« čudovito zlagali z načrti in nalogami nemškega poslanika: zastopnik protestantskega »rajha« in pooblaščenec katoliškega velikega duhovna sta hodila pod marsikateri stezi roko v roki, kjer je nehala umetnost g. pl. Tschirschkega, tam

je mnogokrat pomagala intriga rimskega monsignora.

V enem sta si bila oba ene misli in volje: v delu za padec Aehrenthala. Nemške motive smo že razložili, vatikanski so jim sporedni. Predvsem je bilo delo mons. Bavone proti Aehrenthalu od Vatikana naloženo maščevanje, avstrijski zunanji minister, ki si je upal nastopiti proti papeževemu poklicarju je bil od Vatikana obsojen na smrt. Nebroj osebni in intrig, ki so grofu Aehrenthalu oteževali stališče, ozir. razmerje z diplomatičnim zborom, je bilo spletenih v nunciaturi, nebroj hujskajočih vesti o nesporazumljenjih med zunanjim ministrom in merodajnimi visokimi osebami je raztrosil baš rimski diplomat po svetu. Mons. Bavona je svoje niti in žice izvrstno razpredel, v njegovih dvoranah so občevali častnikarji vseh narodov evropskih, iz nunciature je tekla »fluidum« v marsikateri veliki dunajski list, iz katerega zajema avstrijska javnost svoje informacije, Francozom in Angležem je natvezil, da deluje za tripelantanto, Nemce je vedel prepričati o potrebi, da se grof Aehrenthal končno vendar enkrat odgrize. In kar ni šlo drugače, to je moralo po »Juti« (klerikalni telegrafni agenturi) v svet.

Malenkostni diplomat, ki bi bil zbral vse svoje sile proti osebi. Mons. Bavona ni vršil le maščevanje nad grofom Aehrenthalom, deloval je za večje cilje.

V rimski kuriji je oživela ideja papežke države znova. V vatikanskih krogih vlada prepričanje, da bi avstrijsko-italijanska vojska razsula enotnost apeninskega kraljestva ter uresničila papežve vladarske sanje. Čim neprijetnejše je postajalo naše razmerje k Italiji, tem aktualnejši so morali biti klerikalni načrti. Razdreti trozvezo, poostri razmerje med obema državama čim najbolj in nagati dosedanja zavezništva v krvave spore, to papežemum pooblaščenec niso bile več sanje, temveč realen, izvedljiv načrt, za katerega uresničitev je deloval z vso umetnostjo in doslednostjo.

Iz njegove palače se je vedno znova širilo hujskanje, v njegovem kabinetu so se kovali vedno novi akcijski načrti. Pod njegovim vplivom se je obrnila tudi politika avstrijskih klerikalcev. Še nedavno so zlasti dunajski krščanski socijalci branili

Aehrenthalovo politiko, dokler si Bavona ni s pomočjo kardinala Nagla pridobil tudi njihovo pomoč. Avstrijski klerikalizem se je vdal duševnemu vodstvu monsignora Bavone in v njegovih sprejemnicah je utrdil svoje stike z visokimi dvornimi in oficirskimi krogi.

Sredi visokoletečih načrtov in akcij, mu sedaj smrt striže nit življenja. Za Bavono pride naslednik, ki bo njegovo delo nadaljeval. Maščevati se mu morda že ne bo treba več, kajti na Aehrenthalovem mestu bo že sedel drugi. Pravijo da Madžar in z vso gotovostjo se trdi, da se imenuje bodoči avstrijski zunanji minister grof Szeceen, sedanjí avstrijski poslanik v Parizu. Grof Szeceen je bil prej akreditiran v Vatikanu, znamenje, da ni le konservativen diplomat, temveč fevdalno-klerikalni politik, napram kateremu se klerikalnega sovražstva ne bo bati.

Istočasno z grofom Aehrenthalom gre skupni finančni minister baron Burian. Upravitelj Bosne je v vseh anektiranih deželah se tikajočih gospodarskih zadevah zastopal enostransko ogrsko stališče. Med njim in avstrijsko vlado ter vojaško upravo je prišlo ponovno do precejšnjih diferenc, zlasti v vprašanju železnice. Baron Burian je bil vesled tega zgrubljen tudi v najvišjih krogih zaupanja. Na njegovo mesto pride kakor se za trjuje tržaški namestnik, ki se je v Primorju izkazal dobrega upravitelja in narodnostno precej objektivnega uradnika. V Trst pa hoče sam prestolonaslednik svojega posebnega zaupnika in njegov svak grof Chotek ali pa sedanjí železiški dež. predsednik grof Maks Coudenhove sta najresnejša kandidata.

Cerkvena obsodba slovenske klerikalne politike.

Dunaj, 18. januarja.

Z Gorice poročajo: Deputacija goriških klerikalnih poslancev se je te dni oglasila pri nadškofu dr. Sedeju ter ga prosila, da prepove S. L. S. si pridrevati naslov »katoliške stranke«. — S. L. S. stranka deluje na Goriškem z vso verno za laške liberalce ter jim pomaga rušiti italijansko - klerikalno organizacijo in podirati moč laške »katoliške stranke«.

če bi jo potrebovali. To se pravi, če bi ti, ljuba moja, hotela iti malo počasneje, kakor doslej.

Mlada dama je začela počasneje korakati in je zavzdihnila.

»Saj je gotovo lep,« je rekla dojilja, »a nanj vendar ne smeš več misliti. Mnogo preveč odličen je, da bi te vzel v zakon, a za kaj drugega si ti preveč dostojna in je tvoj brat preveč ponosen.«

»In si ti, Benedetta, preveč jeziva. Kako moreš tako govoriti? Saj vendar veš, da nisem več z njim govorila, odkar nisem več poplula.« Komaj da ve, da živi. On, baron Adrian di Castello, da bi sanjal o ubogi Ireni! Ze sama misel na to je blaznost!

»Zakaj« je živahno vprašala dojilja. »Kaj se tebi o njem sanja?«

Njena spremeljevalka je zdaj še globlje zavzdihnila kakor prvič.

»Sveta Katarina!« je nadaljevala Benedetta. »Če bi bil na svetu le en sam mož, jaz bi vendar raje kot samica umrla, kakor da bi nanj mislila, predno mi ni vsaj dvakrat roke poljubil in je bilo vedno le od moje volje odvisno, da ni poljubil mojih ustnic.«

Mlado dekle še vedno ni ničesar odgovorilo.

»A kako si prišla na misel, se vanj zaljubiti?« je vprašala dojilja. »Mnogokrat ga nisi mogla videti; še le štiri ali pet tednov je zopet v Rimu.«

Nadškof je deputaciji odgovoril, da obžaluje spor med obema klerikalnima strankama ter da obsoja S. L. S., ki se je zvezala s sovražniki svete vere. Nadškof je deputaciji obljubil, primerno vplivati na slovenske duhovščino, da varuje v bodoče tudi v politiki interese cerkve in vere. Dr. Sedej je izrecno poudaril, da so duhovniki tudi v svojem političnem delovanju navezani na navodila in povelja svojih škofov, da se mora klerikalna politika vršiti vedno le v soglasju in s privoljenjem duhovnih predstavnikov, kar da se je nedavno v pastirskem pismu goriškega episkopata duhovščini še posebej zabijalo.

Dobro, gosp. dr. Sedej. Napredna slovenska javnost je goriškemu vladiki za njegove besede odkrito hvaležna. Slovenska ljudska stranka dela politiko škofov, politiko cerkvenih aristokratov — pa se imenuje demokratično in ljudsko. S. L. S. trdi, da hoče vse za blagor slovenskega ljudstva, njena najvišja avtoriteta in vsled dane moči tudi edina odločilna osebnost, nadškof dr. Sedej, je povedal, da morajo biti interese cerkve merodajni. Dr. Susteršič in Kerk govorita, kako poštena, odkrita in pravična je klerikalna politika, dr. Sedej, po katerega privoljenju in milosti sta Kerk in Lampe poslanca, sodi, da so se Gregorčič in Susteršič pregrešili celo zoper najelementarnejša pravila politične morale ter pridružili sovražnikom svete vere.

Dr. Sedej ni mogel izreči ostrejših sodbe in najzlačilneje je, da ni oporekal italijanski želji, da naj se omni forma odreče S. L. S. pravica do »katoliškega« naslova. Qui tacet consentire videtur.

Najvišji cerkveni dostojanstvenik goriške nadškofije, kateremu se mora brezpogojno pokoravati kot svojemu vrhovnemu pastirju tudi kranjska duhovščina, je izrekel nad S. L. S. obsodbo, ki je mnogo hujska in mnogo ostrejša, kakor vsaka, ki je do danes prišla iz naših ust. To je nam v odkrito zadoščenje. Nenadoma se je pridružil naprednim slovenskim ljudem, ki se z vso energijo borijo proti politični demoralizaciji slovenskega klerikalizma, mož, ki stoji na eni najvišjih stopenj cerkvene hierarhije ter z energično roko razkril gnulobo tega političnega organizma, ki je na našem telesu, ka-

kor goba, ki razjeda zdravi les. Spridevalo goriškega prelata je naravnost dokument. S. L. S. in nje voditelji se ne igrajo samo z najvitalnejšimi narodnimi interesi, njihova jezuitska politika se celo ne ustraši zločinov na principih, ki jih klerikalni program proglašajo za največje in absolutno nedotakljive svetinje države in naroda. Za ceno strankarskih interesov prodajajo naši klerikalci z iste brezskrbnostjo in brezvestnostjo narodne kakor verske svetinje, zvežejo se ravnotako z nemškim sovražnikom, kakor z verskim belecubom.

Quos ego! pravi dr. Sedej. Naj vzame železno metlo in jo zavijti v avgijevem hlevu. Če smo kedaj krakega nadškofa podpirali, dr. Sedej bomo gotovo!

Italijansko - turška vojna.

S tripolitanskega bojišča.

Rim, 18. jan. »Agenzia Stefani« poroča iz Derne: Včeraj jutraj je sovražnik napadel stotnijo alpinskega bataljona Saluzzo, ki je gradila novo utrdbo na vzhodnem obrežju reke Derne. General Trombi je odpisal dve stotniji in en bataljon 7. pešpolka. Sovražnik se je moral končno umakniti. Italijani so zavzeli tudi nekaj majhno turško trdnjav. Tudi neka druga sovražnikova kolona, ki se je pojavila ob reki Derna, se je morala umakniti. Ob eni popoldne se je sovražnik, ki je štel čez 9000 mož, umakal na celi črti. Italijani so imeli tri mrtve in sedem ranjenih.

Zaplenjeni francoski parnik.

Pariz, 18. januarja. Ministrski predsednik Poincaré je danes sporočil ministrskemu svetu, da je dal francoskemu poslanstvu v Rimu instrukcije, naj, sklicujoč se na načela prava in besedilo pogodb, zahteva takojšnjo vrnitev parnika »Charthage«.

Tripoliško pristanišče.

Rim, 18. jan. Vlada je stavbenemu podjetju La Mrgia poverila zgradbo najnujnejših utrdb in drugih zgradb v tripoliškem pristanišču za vsoto tritipol milijona. Polaganje kabela Tripolis-Sirakuze se je izročilo milanski tvrdki Pirelli. Kabel mora biti do 1. maja t. l. položen. Za kabel Benghasi-Sirakuze so razpisali natečaj.

LISTEK.

Rienzi, zadnji tribunov.

Zgodovinski roman.

Spisal Edward Lytton - Bulwer.

Prva knjiga.

(Daje.)

Šele pred kratkimi tedni se je bil povrnil v svoje rodno mesto. Pred njim je pridobil njegov glas prišel tja, kjer so se dobro spominjali njegovega zgodnjega nagnjenja za znanost in njegovega lepega vedenja. Vrnivši se, je videl, da dosti bolj kakor njegove, so se spremenile Rienzijeve razmere. Še ni bil Adrian (biskup učenjaka; hotel je najprej z lastnimi očmi iz daljave spoznati nagbe in namene njegovega delovanja, kajti deloma je soglašal s sumi, ki so jih imeli njegovi stanovski tovariši glede Rienzija, deloma je soglašal z zaupno navdušenostjo ljudstva.

»Gotovo,« je govoril sam sebi, gredoč zamišljeno svojo pot, »gotovo je, da nima noben človek večje moči, zboljšati naše b. lne razmere, ozdraviti naše razpore in vzbuditi v naših meščanih spomine na kreposti njihovih prednikov. A kako nevarna je ravno ta moč. Ali nisem v svobodnih državah italijanskih vi-

del može, ki so bili poklicani na gospodstvo, da bi ljudstvo ščitili, ki so imeli v začetku najmočnejše namene, a so potem, pijani svoje visokosti, do katere so bili tako hitro povzdignjeni, izdali ravno tisto stvar, ki je povzročila njihovo povišanje. Seveda, ti može so bili knezi in plemiči; ali pa je mar v plebejcih manj človeških slabosti? Bodi kakorkoli, videl in slišal sem dovolj iz daljave, zdaj bom stopil bližje in sam proučil moža.«

Govoreč tako sam seboj je Adrian le malo pazil na različne mišlence, ki so se vračali domov in ki jih je bilo z ugašajočim večerom čedalje manj. Med njimi sta bili dve ženski, ki sta bili zdaj z Adrianom sami v ulici. Mesec se je jasno blestel na nebu in ko sta ženski z lahkim, hitrim koraki pohiteli mimo vitza, se je mlajša obrnila in ga pri jasnem svitu mesečine pogledala z živahnim, a plahim pogledom.

»Zakaj drhtiš tako, draga moja?« je vprašala njena spremeljevalka, ki je bila stara kakih petinštirideset let. Njena oblaka in njen glas sta kazala, da je nižjega stanu. »Ulice so zdaj precej mirne. Bodi zahvaljena sv. devici! Nisva več daleč od najinega stanovanja.«

»Ah, Benedetta, on je tu! Mladi signor — Adrian.«

»To je srečen slučaj,« je menila dojilja, »kati govore, da je hraber, in ker palca Colonnov ni več daleč odotod, bi bila njegova pomoč blizu,

je pa ljubše, da me ne mara, kakor da bi me hladno ljubil. Zdaj ga lahko ljubim kot nekaj izrednega, kot nekaj, kar niti ni, kot nekaj božanstvenega. Kako bi me bilo sram, če bi bila moja bolešt, če bi spoznala, da zaostaja za mojimi pričakovanji. Potem bi bilo moje življenje gotovo uničeno in zemeljske lepote bi zame več ne bilo.«

Dobra dojilja ni bila posebno nagnjena pritrditi takemu čustvovanju. Tudi če bi bila po nečutnosti Ireni podobna, bi bil različek v starosti onemogočil soglasje. Kje naj mladost najde odmev kakor le v mladosti duši — odmev svojih nebrzdanih sanj in romantičnih nezrelosti. Dobra dojilja ni bila mnenja svoje gospodinje, a pojmlila je globoko resnobo, s katero je bilo izrečeno. Zdelo se ji je čudovito otročje in čudovito gnljivo; z vso svojo pačolano si je otrlila oči in se udala tihi nadi, da najde njena varovanka kmalu primernega moža, ki ji bo pregnal take prazne fantazije. V pogovoru je nastala mala pavza, ravno ko se je slišal glasen šum smejanja in korakov tam, kjer sta se križali dve ulici. Prikazale so se v bližini plemenice, ki so se močneje svetile kakor blede mesečina in v kratki razdalji od obeh žensk je bilo v prečni ulici videti četo sedmih ali osmih mož, ki so nosili strah vzbujajoče znamenje Orsinijev.

(Daje ortodonjla.)

Ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar.

Ljubljana, stolno mesto kronovine Kranjske in središče vsega slovenskega naroda, ima zopet župana in postane z jutrišnjim dnevom zopet delžna svoje občinske avtonomije, ki je bila več kakor leto dni suspendirana.

Naravno je, da je iz svobodne volje narodnega in naprednega prebivalstva ljubljanskega mesta izvoljeni občinski svet poveril župansko čast največjemu možu v stranki, svojemu zaslužnemu in izkušnemu voditelju dr. Ivanu Tavčarju. V politiki ima vsaka stranka svoj pronicirane zastopnike, ki jih postavlja na najvažnejša mesta, dr. Tavčarja pa je postavila narodno-napredna stranka na mesto ljubljanskega župana, ne le kot izvršitelja svojih programatičnih prizadevanj, nego tudi kot najodličnejšega reprezentanta svojega duševnega in нравnega stanja, kot moža, ki živi zaupanje ravno tako pri nasprotnikih, kakor pri somišljenikih, kot moža, o katerem ve vsakdo, da ni nikdar delal politike za svojo osebo, nego vedno le za slovensko stvar in za napredno stranko in kot moža, ki združuje z redko energijo tudi živčnat za pravičnost napram vsakemu. V dr. Tavčarju je združena nenavadna množina talentov in vrlin in ti jamčijo, da je županska oblast izročena najboljšim rokam, s katerimi razpolaga narodno-napredna stranka v Ljubljani.

Novega župana, ki stoji že toliko let v ospredju našega narodnega, političnega in kulturnega življenja, pozna pač vsa slovenska domovina in pozna ga zlasti Ljubljana, a vendar se nam zdi, da ni odveč, če podamo svojim čitateljem sliko tega moža, o katerem je nekoč zapisal dr. Slenc, da je morda največji talent, kar se jih je porodilo med Slovenci od leta 1848.

V Poljanah nad Škofjo Loko, v preprosti kmečki hiši, je tekla zibel novega ljubljanskega župana in ostal je do danes sin tega krepkega, jedrnatega poljanskega prebivalstva tako v originalnosti izražanja, kakor v zvestobi in kremenitosti značaja. Dne 28. avgusta 1851. leta je novi ljubljanski župan zapeljal na svet. Ljudsko šolo je obiskoval deloma v domači vasi, deloma — podpiran od stricev, duhovnikov jezuitskega mišljenja, v Ljubljani. Omrazijo je obiskoval v Ljubljani — 6. in 7. razred v Novem mestu — ter je l. 1871. prebil maturo vseskozi z odliko. Od l. 1871. do l. 1875. je potem študiral pravne nauke na dunajskem vsučilišču, kjer je bil l. 1875. promoviran za doktorja prava.

Že v dijaških letih je začel dr. Tavčar pisateljevati. Še v Novem mestu je spisal svoje prvo natisnjeno delo, na Dunaju pa se je preživljal večinoma s pisateljevanjem in nekoliko s poučevanjem ter je imel v krogu akademične mladine veliko vlogo.

Po dovršenih študijah se je dr. Tavčar vrnil v domovino in je leta 1876. vstopil kot koncipient pri odvetniku dr. Jonezu Mencingerju v Kranju, l. 1880. pa je prišel kot koncipient k odvetniku dr. Moschetu v Ljubljano. Nekaj časa je bil tudi koncipient pri odvetniku dr. Schreyerju.

V teh koncipientjskih časih je začel dr. Tavčar svoje pravo delo-

nje. Deloval je neutrudno in na vseh poljih. Deloval je pri Stritarjevem »Zvonu« in pri »Slov. Narodu«, spisal je za Mohorjevo družbo veliko knjigo »Slovenski Pravniki« in bil je faktični urednik pod firmo dr. Moscheta izhajajočega pravnškega lista. Sodeloval je pri javnih predavanjih, v dramatičnem društvu in v Sokolu, bil duša družabnega življenja, z Jurčičem, Levcem in Krtnikom ustanovitelj »Ljubljanskega

Zvona« in vrh tega po Jurčičevi smrti še faktični urednik »Slov. Naroda«.

Ko je dr. Tavčar kot samostojen odvetnik odprl svojo pisarno je bil že pripoznan kulturni in politični faktor, priznan kot odličen pisatelj in neustrašen bojevnik za slovensko stvar. Pisarna njegova je bila velukanska in lahko bi bil v njej nakoval ogromno zlata, ko bi bil opustil literarno in politično delo in se posvetil

pridobivanju. Toda dr. Tavčar ni tega storil. Zdej, kot samostojen in neodvisen odvetnik, se je šele popolnoma žrtvoval javnemu delu, sebi na škodo, slovenskemu narodu pa na korist.

Takrat je nastopil v politični javnosti bivši deželni glavar Fran Šuklje kot nositelj vladne politike, politike drobtin in služnosti, med tem ko sta proti njemu in proti takratni oficijelni politiki dr. Tavčar

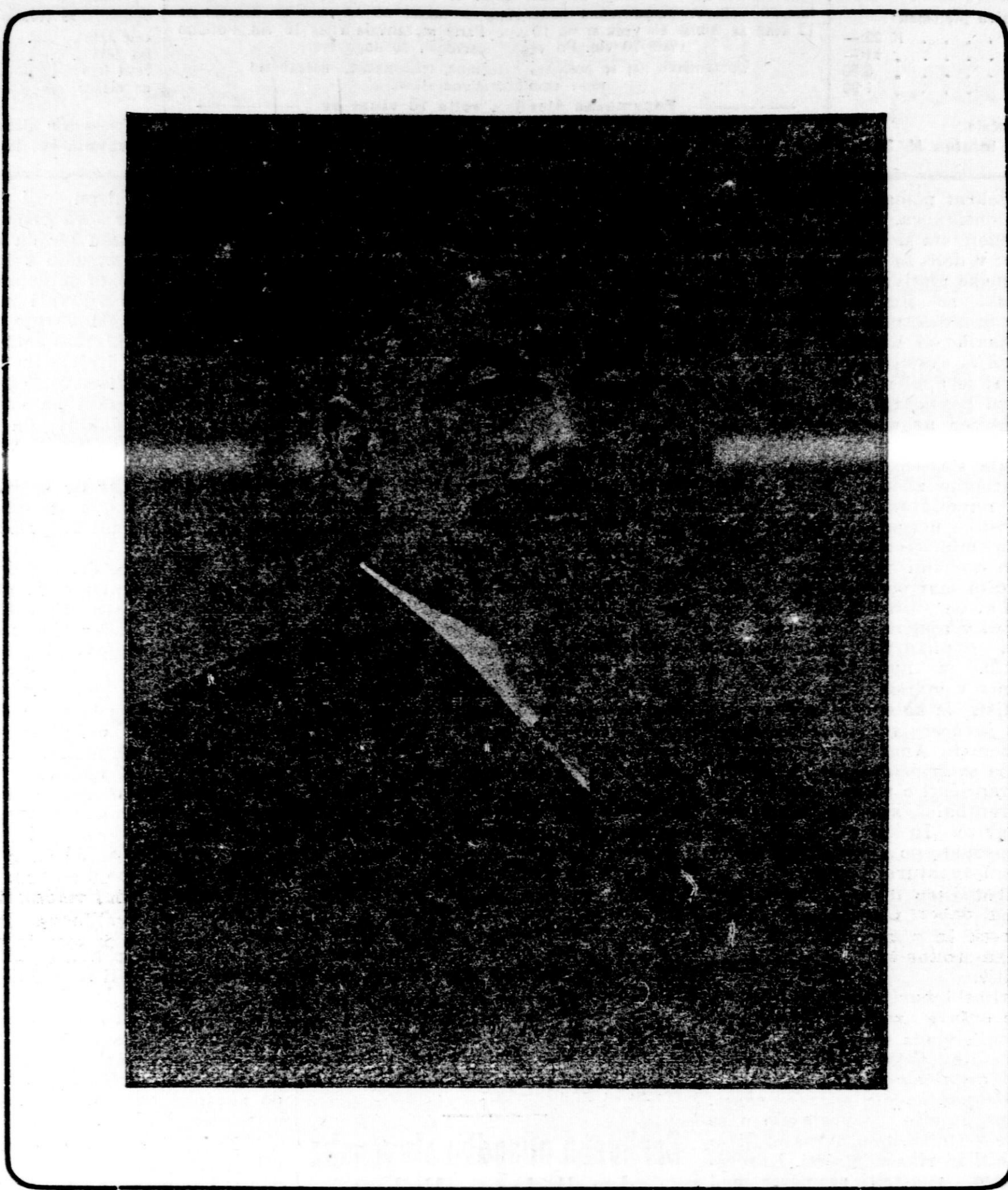
nosi škrlat in krono, in bujnost njegove fantazije ga povzdiguje visoko nad novodobne literarne nevrastenike.

Govorniki so med Slovenci redki. Večinoma imamo le ženitovanjske in pogrebne govornike, bolj zmogljive za stoloravnateljske nastope po določbah križevskih statutov, kakor za parlament in za velike shode. Med tistimi pa, ki so v resnici govorniki, je dr. Tavčar gotovo največji, ker ima vse za pravo govorniško potrebne lastnosti: melodioznost organa, lapidarnost in plastiko v označevanju, živo fantazijo in polet misli in čutov. Nihče na Slovenskem ni imel še toliko javnih govorov, kakor dr. Tavčar, namreč velikih govorov, od katerih je vsak zase večji ali manjši umotvor. Ta množina govorniških lastnosti je vstvarila iz dr. Tavčarja mojstra retorike in daje njegovim argumentom tisto sugestivno moč, ki se jim pri stvarnih razpravah ne more nihče ubraniti, kakor ga pri polemikah povzdiguje nad vsakega nasprotnika. Zakaj, če dr. Tavčar polemizira, je tako, kakor da švigajo iz njegovih besedi brušeni meči in če udari, se zdi človeku, kakor da je mož v oklopu padel na kamenita tla.

Vsak človek na svetu je sin svoje dobe in njenih dobrih in slabih strani. Ko je dr. Tavčar stopil v slovensko javnost, je bila ravnokar sklenjena nekaka meglena poravnava med Staroslovenci in med Mladoslavenci. Sila narodne persekucije je združila obe slovenski stranki, konservativno in napredno. A ta poravnava ni bila naravna. Staroslovenci so se zanjo vneli, hoteč Mladoslavence porabiti za boj zoper takrat gospodujoči nemški liberalizem, ki je pač zakrivil mnogo zla, a je avstrijskim narodom prinesel tudi marsikaj dobrega. Mladoslavenci so se takrat narodni stvari v korist žrtvovali, a uspeha to ni imelo. Mladina, ki jo je vodil dr. Tavčar, se ni ustavljala slogi, a zahtevala je energično politiko, s snoznanjem, da nima slovenski narod niti najprimitivnejših zunanjih pogojev za svoje narodno življenje in je na najboljši poti, postati narodopisni material. Kot nositelji slovenskega nacionalizma so posegli dr. Tavčar in njegovi somišljeniki in vrstniki v naše javno življenje. Navdajalo jih je tako rodoljubje, kakršno je nekoč vladalo v italijanskih državcih renesance, ko je vsak tako čutil s svojo domovino, da je vsako oškodovanje njenih pravic, njenega blaga in njene časti občutil kakor ranjenje lastnega telesa in se smatral dolžnega storiti zanj tudi najskrajnejše dejanje.

Takega gorečega rodoljubja, takega krepkega nacionalizma so bila polna srca one mladine, ki se je zbirala okrog dr. Tavčarja, v tej smeri se je vršilo vse delo nove generacije in značilno je, da je takrat stalo ob strani dr. Tavčarja tudi mnogo duhovnikov.

Z mrkimi pogledi so konservativci, Nemci in vlada gledali naraščanje narodnega gibanja na Slovenskem. Poskusili so to gibanje zatreti najprej s tem, da so hoteli ubiti dr. Tavčarja in Hribarja, a ko se to ni posrečilo, so poslali za škofa v deželo odnjenca, moža nemškotrskega mišljenja in ultramontanskih nagnjenj, da bi zadušil narodno gibanje in ustvaril s pomočjo duhovščine

in Ivan Hribar ustanovila »Slovanac«.

Leta 1884. je prišel dr. Tavčar v občinski svet ljubljanski in je od tega časa nepretrgoma njegov član. Isto tako je od leta 1889. nepretrgoma deželni poslanec in od leta 1895. deželni odbornik. V državni zbor je bil izvoljen l. 1900. in je ostal njega član do uvedbe splošne in enake volilne pravice in vsled tega potrebnih novih volitev.

Oženil se je dr. Tavčar l. 1887. in bo lahko maja meseca praznoval svojosrebrnoporoko. Sreča je spremenja dr. Tavčarja na vseh potih življenja; najsmrečnejši je pa v svojem zakonu in otroke ima, ki jih je lahko vesel, saj jih je vesel vsakdo, kdor jih pozna.

Z dr. Tavčarjem prevzame ljubljansko županstvo mož, ki je ena najmarkantnejših in najprijetnejših osebnosti med Slovenci.

V slovenski literaturi si je dr. Tavčar pridobil znamenito mesto. Razstavil je mejnike našemu obzorju, izpopolnil harmonijo slovenske diktacije, obogatil zakladnico našega jezika in vdahnil slovenskemu slogu značaj svoje individualnosti. Kot romanopisec je slikal preteklost in sedanjost slovenskega življenja, kot satirik je odgnil prihodnost, kot publicist je bil vedno aktiven in močan temperament. Njegov jezik

Prava in neprava ljubezen.

(Povest. — Spisal Blaž Pohljin.)

(Dolge.)

Jevševec se je zamislil. Matizar je imel pred seboj onega slovenskega kmeta, ki se mu hudo godi na njegovi ruši, a revež ne ve, zakaj. Spozna, da je usmiljenja vreden, včasih ga po grabi jeza, da bi vse razbil, ker ima od življenja samo trpljenje in od trpljenja samo upogo življenje, vendar pa je zapovedim in naukum iz župnišča tudi v svetnem oziru tako rekli bi fanatično vdan kakor verskim naukom. Duhovnikov nauk, da Bog hoče, da trpimo, ga docela prepriča, da že mora tako biti kot je, za to trpi, voljno trpi in bo trpel slovenski kmet, dokler se ne zseje novo seme, ki bo napravilo v tem voljnem trpljenju in potrpljenju popolno revolucijo!

Matizarju se je Jevševec smilil ne zato ker se mu je slabo godilo, ampak ker je svojo glavo posodil, da drugi z njo mislijo! Izvlekel je iz notranjega žepa zakrpanega suknjica ploščnato steklenico, jo odmašil in ponudil Jevševcu, naj pije.

»Močan je kot hudičovo olje!« je rekel, »zato pa tudi pruzene vse slabe in žalostne misli.«

Jevševec je hlastno segel po ponudni steklenici. Par požirkov je storil, a toliko da mu ta vražji borovničevce ni sape zaprl.

»Ta grje, kaj nek« je dejal Matizar in tudi sam nagnil, da je bilo komaj še polovica plemenite žgane tekočine v steklenici. »Boš kaj kadil?«

Rekši je potegnil iz nasprotnega notranjega žepa dve cigari. Eno je pomolil Jevševcu, eno pa sam vtaknil med zobe.

»Ti si pa kampilje, Matizar, kje si pa dobil vse to?« sprašuje Jevševec, ki so mu prejšnje turobne misli že prešle iz glave.

»Jaz zdaj zmerom cigare pokam,« pravi Matizar, »če se mi prav slaba grdi; pravijo, da dalj živi, kakor pa če samo čkaš. Snops mi je prinesla neka babnica, ki menda misli, da jo bom vzal.«

Jevševec je zazijal, da mu je padla smodka iz ust.

»Ti se boš oženil?« vpraša.

»Kdo pravi to?«

»Ali nisi ravno zdaj rekel?«

»Rekel sem, da baba menda misli, da jo bom vzal; pa ne bo nič iz tega. Toda pri vas bi kmalu človek kaj takega pričakoval.«

Jevševec je spet zazijal.

»Kaj si rekel?«

»I no! Zdrnič sem srečal Marjanico, pa sem si dejal: Rupert, ti

le punca je pa že pod vrhom! Zrasla je kot koprja, čedna postava, lep rastla, pameti ima pa tudi toliko kot kaka druga pri dvajsetih letih. Se fanta, na bo poroka!«

»Bž, beži, to je še otrok, šest-najst let je imela pozimi.«

»Šle šestnajst? Pa že taka dokle! — Pa to ni tvoja hči?«

»V resni smo jo imeli.«

»S'e jo imeli? Ali je nimate več?« vpraša zvedavo Matizar.

»Služil jo bom dal,« reče trdo Jevševec.

»Služit? Zakaj?«

»I zakaj? Zato, da bom imel kaj od nje.« ko sem jo toliko let redil.«

»Ali niso nič od nje plačevati?«

»So, do štirinajstega leta.«

»Kdo pa je plačeval zanj?«

»Kako si čuden! Kdo pa plačuje za nezakonskega otroka?«

»Oče seveda!« reče Matizar, ki se je bal, da mu Jevševec obrne govor na drug predmet. »Pa sem bil enkrat, da tisti Marjančin oče ni čisto navaden človek!«

»Seveda ni kmet,« se odreže Jevševec, »kmetu je včasih še njegova baba preveč ker je zbit od dneva in se mu ne ljubi niti z njo trape loviti kaj šele za drugimi šavirati! Ampak gospodski človek je. Škric, ki ne ve kako se gará na svet!«

»Kako je to, da ne ve?«

»Zato ne ve, ker nima svoje ba

be dosti, ampak je še okoli druge toliko časa hodil v urinke, da je plačeval štirinajst let za trenutek nespa metnosti. Kdor čuti, kako je huda in trda za denar, bi se ne podajal v take reči.«

Torej je bil oženjen Marjančin oče takrat, ko je el vruga klicat v ris? vpraša Matizar in ponudi Jevševecu iz steklenice, ker se je ta v nekam pomembno oblizovati okrog ust.

Jevševec dobro potegne — sape mu ni več zaprlo — potem pa odvrne.

»Oženjen, kajpak, oženjen, pa se z ženo nista nič kaj dobro razumela kot ljudje, ki imajo preveč časa in denarja, pa nobenega dela. Potem se je po mož zagledal v domačo sinjo bico, ki mu je postelje pospravljal, okna odpirala, pajčevine ometala in ne vem, za kaj vse imajo škrici take služabnice, pa ker ji je kupil zdaj to, zdaj ono, kakor menda znajo taki ljudje, se je sčasoma vnelo nekaj med njima in nesreča je bila tu! Sinjabinica je prinesla gospodu čez več mesecev, ko že ni bila več tam v službi, nekoč na dom otroče, staro dva meseca, češ, da naj ga le on živi, ker je njegov oče, potem pa je odšla in pustila otroka tam. Oče se ni hotel in ni mogel ubiti z revšetom, ga dal v reio, sedniti mu je na postavilo jeroba. Ta otrok je Marjanica.«

»Pa kaj je tisti Marjančin oče?«

»Tega pa ne vem, ali je sodnik ali ima kako graščino ali kaj?« Pa zdi se mi, da je pri sodniji.«

»Kje si pa ti vse to zvedel?«

»Tisti jerob je bil pred tremi leti tukaj, pa mi je pravil. Rekel je, naj ostane dekle še naprej pri nas, tudi ko bo že stara štirinajst let, a jaz je zdaj ne bom dalje redil. Služit naj gre in mi pošilja denar.«

Imena očetovega, kakor tudi onega varuha Jevševec ni vedel.

Matizar je uvidel, da je v Jevševčevih besedah veliko pretiranosti, ker tudi dekle po dopolnencem svojem štirinajstem letu zmirom toliko stori, kolikor je vredna hrana in obleka in da torej ni trditi, da jo je treba rediti; rekel je pa:

»Ti Jevševec, jaz bi ti nekaj svetoval, morebiti pa ne bi bilo treba Marjanice tako zastoj rediti in jo zdej dajati služit?«

»Kaj?« vpraša oni hlastno.

»Vid's, stvar je taka-le. Ako ima tisti Marjančin oče toliko in toliko letnih dohodkov, potem so tukaj neke postave, s katerimi ga lahko prisilimo, da mora plačevati za dekle še tri leta.«

Matizar je govoril te besede tiho in nekako skrivnostno, hoteč s tem vplivati na Jevševec, kar se mu je tudi posrečilo.

(Dolge prihodnje.)

Prešernove slike

prodaja in pošilja po poštne povzetje
Iv. Bonač v Ljubljani.
Cena slike 5 kron.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kot nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 101 vplačili.

„SLAVIJA“

Vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond K 53.758.289-24. — Ispisane oddelčne in kapitalne K 113.390.503-81.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vse najemne dele
člani pisarne so v
astni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani
v Gosposki ulici šte. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in nakupantne. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatno podporo v narodne in obecnokoristne namene.

Redka prilika!

Ne zamudite!

Prav lepo posestvo (grajščina)

v lepem in rodovitnem kraju slovenske Spodnje Koroške, ne daleč od železn. postaje, se radi družinskih razmer iz proste roke z ali brez fundus instruktusa ceno proda. Posestvo meri ca. 230 (toraj: 230) oralov, je arondirano, ima najlepše in rodovitne, vse v ravni ležeče njive; ima veliko lepih in rodovitnih travnikov (senožeti); velik in lep vrt z vodo na treh krajih in z zimsko vrtnarsko hišico (Warmhaus); ima lastno ribljenje, lastni lov, bogat na kuretnini (posebno fazanih), kakor na zajcih, srnah in vsi drugi divjačini; ima veliko lepe pašne za govede itd. Poslopja so vsa zidana, lepa, dobra in vsa v najboljšem stanju. Kopalna soba z vodo. Moderni hlevi za govede, konje, svinje itd. Ledenica. Odpre se lahko gostilna, prodajalna ali vsaka druga obrt. Posestvo je tudi zelo pripravno za mlekarstvo. Domača voda, ki žene vse gospodarske stroje in ki se porabi lahko za elektriko, je tik pri hiši. Domač ribnik. Cena po dogovoru. Polovica ostane lahko na posestvu. Pisma pod: „99, pošta Galicija, Koroško“.

Zglasite se takoj, ker se da posestvo drugače v najem!

Trgovski poslovođa

star 24 let, z dobrimi referencami, 226 želi sprejeti manjšo trgovino v najem ali pa vstopiti kot poslovođa kake podružnice. Položi se lahko kavcija. — Prijazni dopisi na upravnštvo „Slov. Naroda“ pod „št. 300“.

Na zelo prometnem kraju blizu Ljubljane se da v najem

trgovina

z mešanim blagom in lepim stanovanjem. Bočnost zagotovljena. Odra se le na spretno trgovce. — Ponudbe na upravnštvo „Slov. Naroda“ pod „Mokarija“.

Umetni in trg. vrtnar

Ivan Bizovičar
Ljubljana, Kolesijske ul. 16

izvršuje
šopke, vence in bukete

za razne prilike.

Delo umetniško okusno in po solidnih cenah.

Prodaja cvetlice, raznovrstne sadike cvetlic in zelenjavo.

Naročila na doželo hitro in vestno.

Šolske potrebščine

vseh vrst se dobe po najnižjih cenah v

Narodni knjigarni

v Prešernovi ulici št. 7.

Valjčni mlin v Domžalah J. Bončar

149 naznanja cenj. občinstvu, da je otvoril

na Poljanski cesti šte. 19

prodajo moke in drugih mlevskih izdelkov

na drobno in debelo,

ter se priporoča za cenj. naročila. — Vedno sveže in dobro blago po najnižjih cenah. — Na zahtevo se naročila tudi dostavijo na dom

Narodna knjigarna.

Kralj Matjaž.

Zgodovinska povest; spisal Fr. Remec.
Cena 2 K, s pošto K 2-20.

Pravkar je izšla v drugi izdaji prekrasna zgodovinska povest »Kralj Matjaž«, ki spada med najbolj čitane knjige in po kateri občinstvo vedno znova vprašuje.

Čez trnje do sreče.

Spisal Senčar.
Cena broš. K 1-20, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Zelo zanimiv roman, poln interesantnega dejanja.

Rdeči smeh.

Spisal Leonid Andrejev.
Preložil Vladimir Levstik.
Cena broš. K 1-40, vez. K 2-40, s pošto 20 v več.

V tem »odlomku najdenega rokopisa« so popisane strahote vojne in iz nje porajajoče se pijanosti krvi in blaznosti.

Brodkovski odvetnik.

Spisal V. Benč-Sumavsky.
Cena broš. K 1-50, vez. 2-50, s pošto 20 v več.

Ta odlični roman podaja zanimivo in pretresljivo sliko iz narodnega življenja in priča, kako nemška žena uničevalno vpliva na slovanskega moža.

Undina.

Spisal André Theurlet.
Cena 90 v, s pošto 10 v več.

Eden najljubeznivejših francoskih pisateljev je v tej knjigi podal dražestno povest, ki jo je svetovna kritika uvrstila med nesmrtna dela.

V študentovskih ulicah.

Roman; spisal Fr. Remec.
Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

To je gniljiv roman iz ljubljanske preteklosti, slika življenje iz tedanjih malomeščanskih in gosposkih krogov, tragedija dekleta, ki je vzraslo v študentovskih ulicah, a je pogledalo v aristokratske kroge Gosposkih ulic in to poplačalo s svojo življensko srečo.

Libera nos a malo.

Zgodovinski roman; spisal Vladimir Vesel.
Cena K 1-40, vez. K 2-20, s pošto 20 v več.

Koncem 15. stoletja se je pripravljala na Slovenskem kmetski punt. Kmetstvo ljudstvo je takrat strahovito trpelo in vrh tega so duhovske in posvetne oblasti trpinčile ljudstvo zaradi domnevanega čarovništva. Ponekod so požgali vse prebivalce kake vasi, ker so bili osumljeni čarovništva. Vse to nam popisuje pisatelj v tem veleznanimivem romanu.

Zadnji rodovine Benalja.

Spisal Fr. Remec.
Cena K 1-50, s pošto K 1-70.

Veleznanimiv zgodovinski roman iz časa rokovnjaškega gibanja na Kranjskem.

Ljubezen in junaštva strahopetnega praporščaka.

Cena — 80 v, vez. K 1-60, s pošto 20 v več.

Ta mična ljubezenska povest se je občinstvu prav posebno prikupila. Dejanje se vrši za časa zadnje avstrijsko-turške vojne, ki jo je vodil princ Evgen. V povesti je popisano, kako izvrši strahopeten človek občudovanja vredna junaštva, samo da bi se opral pred tisto, ki jo ljubi.

Strahovalci dveh kron.

Spisal Fr. Lipič.
Cena broš. K 2—, vez. K 4—, s pošto 40 v več.

Veleznanimiv roman iz časa velikih bojev med pomorskimi razbojniki, turškim cesarstvom in beneško republiko.

Aleš iz Razona.

Spisal Ivan Cankar.
Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Najbolj ljudska in ena najlepših povesti, kar jih je spisal Cankar.

Ljubezen Končanove Klare.

Roman; spisal Fr. Remec.
Cena broš. K 1-50, vez. K 2-50, s pošto 20 v več.

Ozadje tega romana je zgodovinsko. Dejanje se vrši v Ljubljani in njeni okolici v časih Napoleonove Ilirije, v krogih francoskih in domačih aristokratov, med katere je stopilo slovansko dekle, ki v svetosti svoje ljubezni doprineše plemenite žrtve, dokler se na posled tudi njej ne nasmeje sreča.

Mali lord.

Spisal F. H. Burnett.
Cena broš. K 1-60, vez. 2-60, s pošto 20 v več.

To knjigo veseli, kakor je kritika imenovala to presrečno povest, so po izgledu mestnega šolskega nadzornika sprejeli v šolske knjižnice vsi šolski voditelji, ki jim je res mar, da mladina kaj dobrega čita.

Osnovni nauki o narodnem gospodarstvu.

Spisal Valentin Zin.
Cena K 3—, s pošto K 3-20

To je najpopolnejše in najtemeljitejše delo o narodnem gospodarstvu v slovenskem jeziku. Ta knjiga je absolutno potrebna za vsakega, kdor deluje na narodnogospodarskem polju, zlasti za vsakega posojilničarja.

Zaljubljeni kapucin.

Vesela povest iz ljubljanske preteklosti.
Cena broš. K 1—, vez. K 1-80, s pošto 10 v več.

Kdor se hoče prav od srca nasmejati, naj čita to knjigo, ki je polna drastične komike in prešernega humora.

Ljubljana • Prešernova ulica 7 • Ljubljana